

10b

Svoje glavneži.

Vesela igra v enem dejanji.

Prosto poslovenil

Janez Globočnik.

Izdalo i založilo

Dramatično društvo v Ljubljani.

V LJUBLJANI.

Natisnola Rozalija Eger.

1869.

IM = 030002415

ZVL. 2011.5

O s o b e :

Gabrovec, bogat zasebnik.

Bogomila, njegova žena.

Olga, njijna hči.

Danilo, Olgin mož.

Lojze, } Danilova posla.

Jela, }

V LJUBLJANI.

Natisnuta v tiskarni Kraljevijskega Univerzitetnega študentskega društva v Ljubljani.

1889.

Soba pri Danilu, srednja in stranska vrata. Na sredi pogr-
nena miza, na desni druga mizica s kozarci, steklenicami in
drugimi miznimi pripravami. Na levi zofa in mala mizica, na
kterej leži časnik.

PRVI PRIZOR.

Lojze. Jela.

Jela (zunaj). Lojze! Odpri!

Lojze (odpre srednja vrata).

Jela (prinese dve skledi mrzlih jedi).

Lojze. Pomagal ti bodem! (Ji skledo vzame in po-
ljubi Jelo).

Jela. Lojze, Lojze! Kaj bo, ako te je kdo videl?

Lojze. Nič, kdo naji gleda?

Jela. Morebiti gospod niso daleč.

Lojze. Jelica! ukraden poljubek kaj dobro dé!

Jela. Ako bi pa gospod —

Lojze. Nič ne dé, ako prav vídijo!

Jela. Strašno bi me sram bilo!

Lojze. Zakaj neki? Saj tudi gospod poljubujejo
gospo; — šest nedelj sta še le zaročena!

Jela. To je res; ali gospa so gospodova žena, ti pa še nisi moj mož!

Lojze (sladko). Kdaj se že vendar vzameva?

Jela (zdihuje). Sam Bog vé!

Lojze (jo objame). Morebiti se bo ta reč vlekla dalje, nego ti je ljubo?

Jela. Kaj neki kvasiš? Opravi urno, kar imaš opraviti, kmalu pridejo zajtrkovat!

Oba (pripravljata za zajtrk).

DRUGI PRIZOR.

Danilo (pride skozi desna vrata, na pragu postoji in opazuje). **Prejšnja.**

Jela. Tast in tašča bodeta danes pri nas zajtrkovala.

Lojze. Prav vesela bota, ker se mladima tako dobro godi! Škoda, da tudi jaz nimam bogatega tasta!

Jela. In jaz ne bogate tašče!

Lojze. Nič ne dé, da imam le tebe, ljuba Jelica!
(Se ozira po mizi.) Hvala Bogu, miza je pogrnena!

Jela. Da, pogrnena je!

Lojze. Kaj praviš?

Jela. Pritrdila sem, da je miza pogrnena.

Lojze. Tega ni dosti. Ti moraš reči: Hvala Bogu, miza je pogrnena!

Jela. Zakaj neki?

Lojze. Zato, ker se tako spodobi.

Jela. Čenčarije!

Lojze. Kader kaj izgotoviš, moraš vselej reči: Hvala Bogu, dovršeno je!

Jela. Kaj mi to kvasiš?

Lojze. To niso čenčarije, in tudi nikakor ne kvasim. Ko je Bog oče svet ustvaril, in videl, da je vse tako lepo urejeno, je tudi dejal: Hvala Bogu, svet je ustvarjen! Od tod se nam je ohranila lepa navada, da rekamo, kader —

Jela. Pojdi, pojdi! in ne prodajaj sitnosti!

Lojze (resno). Jelica! take reči niso prazne čenčarije! Pojdi sem, in reci: Hvala Bogu, miza je pogrnena!

Jela. Tega ne rečem.

Lojze. Ali res ne?

Jela. Gotovo ne.

Lojze. Prosim te, in ti mi odrekaš?

Jela. Kader nečem pa nečem, če me tudi na kolnih prosiš!

Lojze. Ali bi izrekla te besedice, ako pokleknem?

Jela. Tudi tedaj ne.

Lojze. Niso prazne besede, ki te jih izgovoriti prosim; ali o tem več ne govorim, ubogaj me saj zato, ker jaz prosim!

Jela. Po nobeni ceni ne.

Lojze (hudo). Jela!

Jela (tudi tako). Lojze!

Lojze. Zdaj pa kar hočem, da izgovoriš omenjene besede.

Jela. Menda se ti sanja, ali si pa ob pamet?

Lojze. Ne šali se! Zapovém ti, da rečeš: Hvala Bogu, miza je pogrnená!

Jela. Ali samo to?

Lojze. Da!

Jela (se mu bliža). Ali mi zapoveduješ?

Lojze. Zapovedujem ti!

Jela. Nalašč ne rečem, ker mi zapoveduješ.

Lojze. Jela, prosim te!

Jela. Vsaka besedica je zastoj!

Lojze. V zadnjič te prosim!

Jela. Ne ubogam te po nobeni ceni, ko bi se tudi na glavo postavil, ne!

Lojze. To bi bilo pa vendar čudno!

Jela. Naj bo čudno ali ne, to mene malo skrbi!

Lojze. Tedaj se zares braniš me ubogati?

Jela. Prav zares!

Lojze. Tedaj se nečeš odpovedati svoji trmi?

Jela. Ali dvomiš, da ne?

Lojze. Bom vendar videl! (Ji stisne obe roki.)

Jela. O joj, o joj!

Lojze. Izgovori! (Jo bolj stiska.)

Jela. Nečem! O joj!

Lojze. Reci: Hvala Bogu, miza je pogrnená!

Jela. Nečem. (Se mu izpuli, ga po roki udari in si v roke piha.) Dasitudi si me grdo stiskal, vendarle ne ubogam!

Lojze. Dobro! Najine ljubezni je konec!

Jela. Tedaj pojdi!

Lojze. Ali se mi tako lahko odpoveš?

Jela. Kdo bo prismodežu odgovarjal!

Lojze (jezno). Te besedice vendar lahko izgovoriš!

Jela. Ali ne umeješ slovenski? Saj pravim, da po nobeni ceni ne!

Lojze. Tedaj naj te —! (Nekdo pozvoni.)

Jela. Pozneje se bova o tem pomenila. (Odide na levo.)

Lojze (gredoč za njo jo zgrabi za obleko). Jela! Hvala Bogu, miza je pogrtna!

Jela (udari z ного ob tla). Pojdi se solit! (Odide.)

Lojze. Ti svojeglavna stvar ti! Nisi zastonj ženska! Tu ne pomaga ne prositi, ne žugati, ne siliti; vse je bob v steno. Gotovo bi se ne udala, raji pogine!

Danilo (smejé). Naj za zdaj še živí, dasiravno ti hudo kljubuje!

Lojze (osramočen). Oh! gospod ste naji slišali in videli!

Danilo. Nekoliko sem slišal. Dekle ima trdo glavo!

Lojze. Res je, da je danes kaj trmasta, sicer je pa voljna.

Danilo. Da, da, s ženskami imamo včasi velike

križe! Lojze, prinesi steklenico zelenike, moj tast jo rad pije.

Lojze (gredoč, za se). Bom videl, ali se mi bo udala ali ne! (Odide.)

Danilo (gleda na levo). Saj je vže zvonila, pa je le še ni! Aha! zdaj gre!

TRETJI PRIZOR.

Olga. Danilo.

Olga. Dobro jutro, Danilo!

Danilo (jo objame). Bog te živi!

Olga. Si li prijetno spal?

Danilo. Kakor bi mi bili angeljci godli. Saj srečni ljudje vedno prijetno spé!

Olga. Si li ti srečen?

Danilo. Kako moreš kaj takega vprašati! Ali nimam ženke, ki mi jo ves svet zavida?

Olga. Le preveč se mi ne sladkaj, da mi sčasoma ne bo dolgčas po preteklosti!

Danilo. Olga, nikar me ne žali!

Olga. Ženske smo čudne stvari. (Séde k mizici in nekaj šiva. Danilo sede k njej.)

Danilo. Res je! Ravnokar sem nekaj videl in čul, kar mi je bilo prav všeč!

Olga. Kaj neki?

Danilo. Lojze in Jela sta zajtrk pripravljala, in ko je bilo delo dovršeno, Lojze prav všečno reče: Hvala Bogu, miza je pogrnena! in zahteva, naj tudi Jela Bogu enako hvalo izreče, češ da je to od nekdanj vže navadno.

Olga. To je abotno zahtevanje.

Danilo. Jela se brani, Lojze jo sili, in skoraj do hudega se razpreta. Jela pa vendarle ni hotela ubogati!

Olga. Bog ve, kdo ima prav, Lojze ali Jela?

Danilo. Lojze jo je iz prva lepo prosil, naj se uda.

Olga. Kaj tacega zahtevati je bilo preprosto!

Danilo. Tako nedolžne prošnje bi mu vendar ne bila smela odreči.

Olga. Kakor se obrne. Lojze bi pa kaj tacega ne bil smel zahtevati.

Danilo (smejé). Ne besedujva o tem; nadejam se, da se nama ne pripeti kaj tacega!

Olga. Ne vém, kako bi se izšlo!

Danilo. Ti bi mi gotovo ne odrekla.

Olga. Danilo, ne skušaj!

Danilo. Skusiva!

Olga. Nikar!

Danilo. Olga, prosim te, reci: Hvala Bogu, miza je pogrnena!

Olga. Pojdi, pojdi! ne ravnaj po otročje!

Danilo. Lepo te prosim: reci, reci!

- Olga.* Nikar tega ne zahtevaj, saj si mož!
- Danilo.* Lepo prosim, draga moja, reci, reci!
- Olga.* To je otročarija!
- Danilo.* Naj bo otročarija ali ne, tu gre le zato, da mi željo izpolniš.
- Olga.* To je neprilичna želja.
- Danilo.* Mogoče, to pa po nobeni ceni ni prav, da mi odrekaš.
- Olga.* Prvič mi danes zagotavljaš, da prav ne ravnam.
- Danilo.* Saj je pa tudi to prva prošnja, ki si mi jo odrekla!
- Olga.* Ti se pa tudi danes prvič vêdeš po otročje.
- Danilo.* Olga, saj te le prosim, ne silim te!
- Olga.* Lejte no! Meniš da bi po sili —
- Danilo.* No kaj bi tedaj bilo, ko bi te silil?
- Olga.* Ne skušaj!
- Danilo.* Gotovo bi mi ne odrekla.
- Olga* (jezno). Prav gotovo bi odrekla!
- Danilo.* Za božjo voljo, kako se huduješ! Ali se spodobi ženi, da se tako obnaša proti možu?
- Olga.* Se li morebiti možu spodobi, zahtevati od žene take bedarije?

ČETRTI PRIZOR.

Jela. (Pozneje) **Lojze.** (Oba prideta skozi srednja vrata.)
Prejšnja.

Olga (Jeli). Pojdi po moj robec!

Jela (odide skozi leve duri).

Danilo. Olga, ne ženi te reči, ki je iz prva bila šala, do zadnje zarez!

Olga. Saj si le ti šalo v resnico preobrnil!

Lojze (prinese steklenico vina in ga postavi zadaj na mizo).

Jela (prinese Olgi robec, in hoče skozi srednje duri).

Lojze (jo mimo gredé tiho vpraša [bolj z očmi]: Boš reklá?).

Jela (mu pokaže jezen obraz. Oba smukneta urno iz sobe).

Olga (sede in šiva od Danila obrnena).

Danilo (stojé na desni, gleda v časnik, poškili proti Olgi, položi časnik, hodi sem ter tje in pokašljuje). No, ali si kaj premislila? Bodeš še svojeglavna?

Olga (vrže šivanje strani). Kako? Svojeglavna sem? Ali ne veš, da kaj tacega ne morem slišati, in to tem manj, ker si le ti svojeglaven, ne jaz. Ti zahtevaš brezpametno otročarijo!

Danilo. Olga! saj mi ni za otročarijo, jaz le želim, da moje prošnje ne zavržeš!

Olga. Prosim te, končajva neprijetno besedovanje!

Danilo. Olga, rešiva najpred mojo prošnjo! Ne bil bi verjel, da bi mi ti kdaj kako prošnjo

odrekla. Mraz mi prihaja, ako mislim na to!

Olga. Tako? Ali misliš, da ženska nikoli ne sme lastne volje izreči, da mora zmirom pritrjevati, kar je možu všeč? Lej, lej, vsaj sužnosti vendar ne misliš vpeljati?!

Danilo. Ljuba moja! Kam te domišljija še pripelje!

Olga. Nikdar se sili ne bodem udala. Ako se žena v malih rečeh lastni volji odpové, je sirota kmalu tudi v važnih zadevah ob veljavnost! Potem pa — se zatiranje prične. Jaz bodem branila svoje pravíce do slednjega dihljeja. Nikdar se ne bom udala sili. Pomni to!

Danilo (lahkomišljeno). Sveto pismo pravi: In ti bodeš možu pokorna!

Olga. Lej no, nisem se motila! Ti hočeš gospod biti, jaz pa naj bom sužnja; ti bi zapovedoval, jaz pa bi ti služila? Slušaj! Dobro vem, do ktere meje naj ti bom pokorna, temu se tudi ne ustavljam; kar je pa preveč je preveč, posebno kader so tvoja povelja bedasta!

Danilo. Ali se to pravi spodobno z možem govoriti?

Olga. Ali ne pomniš več, kaj si mi obetal? Prisezal si mi, me nikdar žaliti in moje male pomote mi odpuščati, ker si vedno trdil, da se s ženskami mora varno ravnati, ker so njezne stvarice. Kako pa se zdaj vèdeš? (Se ihti.)

Danilo. Olga! dušica draga! ne jokaj, jaz solz ne smem gledati. Kaj bo, ako bi to stariši videli?

Olga. Zakaj me trpinčiš, da moram jokati? Kdo bi bil davi mislil, da bom jokala? Kako vesela sem bila ustala! O jaz nesrečnica —

Danilo. Kaj ne, nesrečnejše žene mimo tebe ni?

Olga (joka).

Danilo. Olga, draga ženka, nikar se ne ihti! Sprijazniva se!

Olga (ga pogleda). Sprijazniva naj se?

Danilo. Sprijazniva se, prosim te!

Oba (se objameta).

Olga. To ni prav, da me zarad te malenkosti mučiš!

Danilo. Saj sva zopet prijatla. (Prijazno.) Kaj ne, Olga, zdaj pa porečeš, kar sem te prosil?

Olga (se mu izpuli, jezno). Kaj vedno še —

Danilo. Ali nečeš?

Olga. Danilo!

Danilo. Jaz sem ti odpustil, te odpuščenja prosil, torej bi tudi ti —

Olga. Nikdar ne izgovorim, kar zahtevaš!

Danilo. Ne?

Olga. Nikdar!

Danilo. Dobro! Te malenkosti mi ne storiš? Lepa je ta! Vedno trdiš, da je neumno zahtevanje in ne pomisliš, da mi je le zato, da mi prošnje ne odrečeš! Za besede mi tako ali tako ni nič, le prepričal bi se bil rad, ali me res tako

ljubiš, kakor trdiš, ali ne — pa je vse zastonj! Prosil sem, zahteval sem, vse sem storil, kar sem mogel, in vedno si še svojeglavna. Svojo voljo bolj ljubiš nego mene! Že prav! Ne govori mi več o ljubezni do mene! Ti ljubezen le na jeziku nosiš, ne pa v srcu! (Jezno sem ter tje hodi.)

Olga (se nasloni na mizo). Ti mi očitaš svojeglavnost, pa vendar zahtevaš od mene, kar sam priznavaš, da je otročje. Se li moreš opravičiti, da ni tako? Gotovo bi meni in tebi ne bilo na čast, ako bi kaj nespametnega storila. Da je tvoje zahtevanje umno, menda ne bodeš trdil? Torej že zaradi tebe ne storim, kar se mi neprilичno dozdeva, in kar se z najino častjo ne strinja. Časti se pa nikdar odpovedala ne bom! Saj vendar vidiš, da mi tvoje zahtevanje britkosti dela, da me na jok sili; toda vse je zastonj, moje solze te niso omečile, vedno me še motiš! Kdo je tedaj bolj svojeglaven, ti ali jaz? Kdo podkopava ljubezen, ti ali jaz?

PETI PRIZOR.

Lojze. Prejšnja.

Lojze. Gosta vže gresta! (Obstoji pri vratih.)*Danilo* (nemiren, tiho). Olga, obriši solze! Kaj bo, ako te stariši objokano vidijo?*Olga* (briše solze). Naj me vidijo, saj sem nedolžna.*Danilo.* Nikar me ne spravljal v zadrege!*Oba* (gresta starišem nasproti).

ŠESTI PRIZOR.

Gabrovec. Bogomila. Prejšnji. (Pozneje) Jela.

Gabrovec. Bog vaji živi, otroka! Kako se počutita?*Danilo* (mu seže v roko). Bog vas sprimi!*Olga* (objame mater in seže očetu v roko). Bog vas živi, ljuba mati, dragi oče!*Bogomila.* Ljubo déte, dolgčas mi je po tebi, ker te tako redko vidim!*Olga.* Dragá mati!*Gabrovec* (prijazno moško). Ljuba žena! človek se mora vsega navaditi. Na svetu vse pride,

pa vse mine. Sveto pismo pravi: Ona bo očeta in mater zapustila, in šla za možem! Saj naji pa Olga vendar še v čislu ima!

Olga. Vedno, ljubi oče!

Danilo. Izvolite sestri!

Gabrovec. Gospod zet, vi ste pravo zadeli. Počitek, kozarec vina in kaj prigrizniti, to so poglavitne človeške potrebe! (Vsi sedejo, Bogomila je med Danilom in Olgo.)

Jela (prinese skledo, jo postavi na mizo in hoče iti).

Lojze (jo pridržuje in z očmi vprašava, češ: Boš izgovorila tiste besede?).

Jela (ga po roki krene in odide).

Gabrovec. Žena! ti si med mlada sedla, da jima boš muhe preganjala, prav imaš. No mladina in starina, trčimo: Pomozi nam Bog!

Danilo (vzame kozarec, natoči, in pomišlja).

Olga (postavi kozarec na mizo, ter si obriše solze).

Gabrovec. Kaj pa to pomeni? Nečeta trčiti? He! Gospod sin je osupnen, mlada gospa pa joka? (Smejé.) Ha, ha, ali se kujata?

Danilo (pomigne Lojzetu).

Lojze (odide).

Bogomila. Kaj se ti mešaš v mladi zakon! Sama vse zopet v red spravita, ako je res kaj navzkriž.

Danilo. Ej malenkost je; niti besede vredno. Olga je malo preveč občutljiva!

Olga (glasno jokaje). Še tega je manjkalo! Zdaj mi še občutljivost očita!

Daniło. Olga! vsaj vpričo starišev —

Bogomila. Umiri se, Olga; zakonskim se marsikaj pripeti.

Olga. Saj mi je žal, da ne morem pozabiti, ali preveč me je žalil — sama sebi ne morem kaj!

Bogomila. Oho, gospod zet!

Gabrovec. Ej žena, ne gási, kar te ne peče!

Daniło (jezno). Ako Olgo slušate, gotovo mislite, da sem jo res hudo žalil. Da se resnica spozna, se morata slišati dva zvona. Ta reč je takole!

Gabrovec. Pustite to, se bota že sama zedinila.

(Jé in pije.)

Daniło. To ni tako! Prav zarad vas se moram opravičiti.

Gabrovec. Čemu?

Daniło. Lehko bi mislili —

Gabrovec. Saj vidite da jem, torej nič ne mislim.

Bogomila. Pusti, naj pové! Govoríte!

Daniło. Davi sem opazoval Lojzeta in Jelo, ko sta pripravljala zajtrk. Lojze zahteva, naj Jela reče: Hvala Bogu, miza je pogrtna! Jela se mu ne uda, in pričneta se kregati. Jaz pripovedujem to dogodbo Olgi, in prijazno omenim: kaj ne, ti bi pa meni za ljubo to brž izgovoríla, ako bi zahteval? Olga mi odreče, beseda da besedo, in prav do hudega se skregava! Saj pa tudi drugače ne more biti, ako se žena preveč udaja občutljivosti in trmi!

Olga (jokaje). Zdaj sami slišite, da mi očita občutljivost, trmo in Bog vedi kaj še! Saj veste da nisem bila nikdar svojeglavna!

Gabrovec (dvomljivo). No, no, Olgica —

Bogomila (resno). Ljubi mož, ne delaj Olgi krivice, ker res nikdar ni bila svojeglavna! Umiri se, hčerica, saj se bodeta pogodila.

Olga. Kako, ker še vedno zahteva, naj izrečem —

Bogomila. Kako, gospod zet, ali res?

Danilo. Prosim, pustimo to!

Gabrovec. Tudi jaz prosim, da se ne kregate, in me ne motite pri jedi. Ti, ljuba hčerka, si malo trmasta; gospod zet, vi pa morate imeti potrpljenje. Vse se udá. Saj se je tudi moja žena sčasoma unesla. Lejte ničesa mi ne odreče, in ko bi zahteval, naj izgovori: Hvala Bogu, miza je pogrнена! gotovo bi mi ne odrekla.

Bogomila (jezno). Gotovo bi ti odrekla!

Gabrovec. Kaj praviš?

Bogomila. Vém, da kaj tacega nikdar ne boš zahteval.

Gabrovec. Ko bi pa vendarle?

Bogomila. Ti pa odrečem.

Gabrovec. Menda se šališ?

Bogomila. Ne šalim se ne!

Gabrovec. Ali bi mi prav zares odrekla?

Bogomila. Prav zares.

Danilo. Pustimo to!

Gabrovec (jezno). Ne, kaj tacega se mi še ni pripetilo, to se mora na pravo pot spraviti.

(Prosi.) Draga Bogomila, izreci samo tele besede: Hvala Bogu, miza je pogrnena!

Bogomila. Nikar me ne nađleguj!

Gabrovec. Prosim te, ne odreci!

Bogomila. Pusti me!

Gabrovec. Ljuba moja, ako ti je drago, vsak dan desetkrat rečem: Hvala Bogu, miza je pogrnena! Reci ti vsaj enkrat, samo zdaj!

Bogomila. Kar nečem pa nečem!

Gabrovec. Bogomila!

Bogomila. Nečem!

Gabrovec. Bogomilica!

Bogomila. Pusti me!

Gabrovec. Bogomilčica!

Bogomila. Daj mi vendar mir!

Gabrovec (vstane). Ljuba žena, ne dajaj hčeri slabega izgleda. To niso več šale, so resne reči!

Danilo (vstane). Prosim vas!

Bogomila (vstane). Zdaj se vidi, kako ste moški eden z drugim, kader gre zato, da ženske zatirate! Še celo oče je zoper lastno hčer!

Gabrovec. Kar drugi delajo, me malo skrbi; kjer je pa moja veljavnost na škodi, pa ne odjenjam. Jaz se za druge ne brigam, sebi pa sam zadostim! Torej pa tudi zahtevam, da me ubogaš in rečeš —

Bogomila. Ljubi mož, ne zahtevaj kaj budalastega!

Gabrovec. Bodi si budalasto, kar zahtevam, ali ne, o tem ni govorce več! Jaz sem le hotel sku-siti, ali si mi še pokorna, ali ne. Prav tako je tudi Gesler v Švajci znameniti klobuk le zato obesil na drog, da vidi, ali mu Švajcarji skažejo pokorščino ali ne!

Bogomila. Prav sam si se, Geslerji se primerjaje, pokopal. Švajcarji so se tudi Geslerji smejali, ker je nekaj budalastega zahteval, ter se uprli trinogu!

Olga. Prav tako! Najinima Geslerjema se pa midve upriva, kakor so se Švajcarji svojemu.

Bogomila. Ustanive zoper svoja moža!

Olga. Saj sve ženi a ne podložni!

Bogomila. Saj menda nismo Turki, saj smo kristjani!

Olga. Moški bi pač radi vsaj turške šege vpeljali.

Bogomila. Hvala Bogu, da nisve na Turškem.

Olga. Saj se ne bove udale?

Bogomila. Nikdar! (Obe se tiho pogovarjate.)

Gabrovec in **Danilo** (premišljujeta).

Gabrovec (tiho). Hudo sva je razkačila!

Danilo. Kaj nama je početi?

Gabrovec (tiho). Storite kar vam je drago. Meni naj huje dé, da nisem redno zajtrkoval. Ves dan mi ni dobro, ako se mi zajtrk ne prileže.

Danilo. Udati se ne smeva po nobeni ceni!

Gabrovec. Ljubi moj, take pravde človeku le škodujejo! Jaz sem se prenagil, sem se pre-

hitro ujezil, zdaj se pa uže zavedam. Ženi imate prav; kaj nepotrebnega zahtevati, je res bedasto, tako malenkost odreči, pa tudi ni prav!
(Tiho govorita.)

Olga. Da sem vedela, kaj bo iz te homatije, bi se bila raje udala. Zdaj je pa vže prépozno! Saj me bode te podpirali, ljuba mamica?

Bogomila. Gotovo te bom podpirala, le ne udaj se, ako ti je lastna volja ljuba! (Se ozirate po možéh.)

Gabrovec. Danilo! Ali je pametno da se kregamo?

Danilo. Predaleč smo vže zagazili —

Gabrovec. Pojte, pojte! Se vé da bote rekli, da vam čast ne pripušča, se pobotati. Pa vendarle, v šali se je kreg začel, v šali naj se konča!

Danilo. Prav imate, v šali končajmo, kar se je v šali pričelo! (Odide.)

Gabrovec (šaljivo). Slušajte! Uprle ste se nama, in kaj vrlo se bojujete, torej raji odjenjam. Ta komedija bi me bila kmalu ob zajtrk spravila. Hvala Bogu, miza je pogrtnena, torej poslužimo se! (Jé.)

Olga. Ljuba mati, ali bi ne —

Bogomila. Res je, pravda — (Sedete.)

Danilo (prinese dva plaščeka; dobrovoljno). Ljuba ženka, prosim te, umiriva se. Ker sem pa jaz vojsko pričel, moram torej stroške poplačati. Tu ti podarim plašček. (Ji kaže plaščeka). Izvoli, urno, urno!

Olga (vzame plašček in ga ogrne).

Danilo. Olga, jaz sem ti mir ponudil, torej —

Olga (ga objame). Hvala Bogu, miza je pogrnena!

(Se zanj skrije.)

Lojze (skledo prinese, ima prtič na roki, in pri mizi obstane).

Gabrovec. To je prav, dobro sta se obnesla!

Danilo. Umirila sva se!

Olga. Na vekomaj!

Gabrovec (prime kozarec). Trčimo, na zdravje! (Trčijo.)

Jela (prinese sadja, ostane pri mizi in Lojzetu hrbet kaže).

Bogomila (hodi okoli in ogleduje drugi na stolu viseči plašček).

Gabrovec. Hm!

Bogomila. Lej!

Gabrovec. Kaj?

Bogomila. Tu je drugi plašček!

Gabrovec. Hm!

Bogomila. Ali bi se ne pobotala tudi midva?

Gabrovec. Za plašček? Mi je predrag! Mlada žena je uže plaščeka vredna, stara pa ne. Kader bo Olga toliko stara, kakor si ti, tudi več ne dobode plaščeka!

Bogomila. Kako beseduješ?

Danilo. Lojze! Ali sta se z Jelo zedinila?

Lojze. Gospod, še vedno kljubuje!

Jela (sramožljivo). Gospod, pomislite —

Olga (smeje). Pboljšaj se, Jela, ne kujaj se več in izgovori par besedic!

Jela. Mila gospa, ali veste —

Olga. Vse vemo!

Gabrovec. Jela! ti si velike zmešnjave napravila!

Bogomila. Res je, vse si s svojo trmo v kolobar spravila, torej reci urno: hvala Bogu, miza je pogrnena!

Vsi (se smejejo).

Bogomila (povprašuje). No, kaj se smejete?

Gabrovec (smejé). Ker me tako rada ubogaš!
Ali nisi rekla: Hvala Bogu —

Bogomila (se za usta prime). Saj sem menda res rekla; naj pa bo! (Seže Gabrovcu v roke.)

Danilo. No Jela, zdaj se samo ti še braniš.

Jela. Gospod, ne vem —

Olga. Jela, ubogaj! Obljubim ti, da bodeš v treh nedeljah nevesta.

Jela (veselo). Nevesta! Hvala Bogu!

Vsi. No!

Jela (ne vé, da je polovico že izrekla). Kaj velite?

Vsi. Naprej, naprej!

Jela. Kaj velite?

Lojze. Izgovori še drugo polovico!

Jela (si domisli). Tako! (Se ogleduje.)

Vsi. Naprej, naprej!

Jela (urno). Miza je pogrnena! (S predpasnikom obraz zakrije in izbeži, Lojze skoči za njo.)

Vsi. Dobro, dobro!

(Gledišče se urno zagrne.)

Jela. Mla gospa, ali veste —
 Olga. Vse vemol!
 Gabrovec. Jela! ti si velika znanjstare napravljal!
 Bogomila. Kaj te vse to a stoji trino v kolobraz
 spavila, torej tei vino: hvata Boga, nima je
 pogumnal!
 Jela (se smejol).
 Bogomila (govoril).
 Gabrovec (vse).
 Ali nisi...
 Bogomila (se).
 Jela: ni...
 Dimitrij (se).
 Jela. Gospod...
 Olga. Jela, ubog...
 Dimitrij (nevolj).
 Jela (vseol). Nevesta! Hiti Boga!
 Jela. No!
 Jela (se od na je potovoril).
 Jela. Zapravi, navedi!
 Jela. Kaj velja?
 Anja. Javori a omaro, volavol!
 Jela (si odmakol).
 Jela. Naredi, navedi!
 Jela (vse). Miza je pogumnal! Is postojankol...
 Jela. Kaj je...
 Jela. Dobro, dobro!
 (Dimitrij se odmakol).

R o z a.

Igra v treh dejanjih.

Spisal
dr. Fr. Celestin.

Izdalo i založilo

Dramatično društvo v Ljubljani.

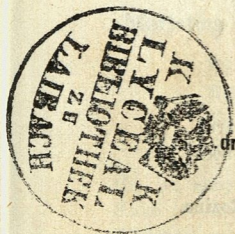
V LJUBLJANI.

Natisnola Rozalija Eger.

1869.

IN 0300024/6

Zv 2. esk 6.

ROZINA

O s o b e :

Roza.

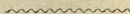
Jurij, njen stríjc in varuh.

Baron Mirko, njen ljubček.

Anžé, njegov sluga.

Marjetica, strežnica Rozina.

Godi se v nekem velikem mestu, v salonu
Rozinega stanovanja.

V LJUBLJANI.

Knjižnica Rozina Rozina

1888

Prvo dejanje.

PRVI PRIZOR.

Marjetica (pospravlja je po sobi poje).

Ne bom se možila
Na strme goré,
Ne bom je nosila
Na glavci vodé!

Ha, há, smijáti moram se na glas! —
Kakó je čudna gospodičina!
Sovražen, gnjusen jej je moški rod,
In to sovraštvo šteje si v ponós.
Pa vendar se barona veseli
Na tihem vže dva dni, poznam jo dobro.
Baron imá pač priti vsaki čas,
Sedaj pa ona v sobi tam ostane,
Tu čakati pa mora je ubogi.

(Smehljaje se.)

Ne vèdla bi se jaz nikdar takó,
Jaz nemam trdega srcá.

(Sliši se trkanje na srednjih vratih.)

Le notri!